

Researcher: Social Science Studies

(2017) Cilt 5, Sayı IV, s. 851-857

RSSS

ISSN:2148-2691

Bilginin Toplumsal Devamlılığında Dilin Rolü¹

Yasemin APALI²

Özet

Beşeri oluşumlar içerisinde, bilgi ile ilişkisi en fazla olan olgu dildir. İçeriğinde barındırdığı bilgisellik, onun bilgi sosyolojisi açısından değerlendirilmesinde önemli bir etken durumundadır. Dil, zihnimizde kurup tasarladığımız bilgilerin üretim, saklama ve aktarma aşamalarında çok önemli bir işleve sahiptir. Aslında süje ile obje arasındaki ilişkiden çıkan sonuçlar, sadece dil ile ifade edilebilir. Objeler, insan zihinlerinde fazlaca yer edinirler ve hepsinin zihinlere sığması mümkün olmadığı için, onları kelimeler ya da kavramlar şeklinde ifade edebiliriz. Bilgi bir insan topluluğunun kabul ettiği her türlü düşünce sistemi ve fikirlere gönderme yapar. Yani bilgi toplumsal olarak üretilir ve toplumsal olarak dağıtım yapılır. Bu üretim ve dağıtım işleminin gerçekleştirilmesi ise dil vasıtasıyla olur. Bir topluma ait kültürün en önemli yapı taşı konumundaki dil, toplumsal aktörler tarafından sembolik ve göstergesel sistemler ile anlamlardan oluşmaktadır. Bu bağlamda kültürün nesilden nesile aktarılması vazifesini dil üstlenmiş olur. Dil bu şekliyle aslında içinde bir bilgi dünyası barındırmaktadır. Bu nedenle bilginin toplumsal açıdan devamlılığının sağlanmasında dilin oldukça önemli bir rolü olduğunu ortaya koymak, bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bilgi
Bilgi Sosyolojisi
Dil

The Role Of Language In Social Continuity Of Knowledge

Abstract

Within human formations, the most related concept to the knowledge is the language. The informativeness it contains is an important factor when it is evaluated in terms of sociology of knowledge. Language has a very important role in the stages of production, storage and transfer of information we have established and designed in our minds. In fact, the related results between a subject and an object can only be expressed in language. Objects get a lot of space in human minds, and since it is not possible for them to fit in the minds, we can express them in words or concepts. Knowledge refers to all kinds of thought systems and ideas that are accepted by a human community. In other words, information is socially produced and socially distributed. This production and distribution process takes place through language. The language, which is the most important building block of culture that belongs to society, is

Keywords

Knowledge
Sociology of Knowledge
Language

¹Bu çalışma 27-29 Nisan 2017 tarihlerinde düzenlenen "Innovation And Global Issues In Social Sciences" isimli sempozyumda sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

² Yrd.Doç.Dr., Ardahan Üniversitesi, yaseminapali.35mail.com

made up by social players of symbolic and indicative systems and meanings. In this context, the language undertakes the task of transferring culture from generation to generation. In this way the language actually contains a world of knowledge. For this reason we will try to show the important role that language plays in ensuring the social continuity of knowledge.

GİRİŞ

Bilgi sosyolojisinin bağımsız bir bilim dalı olarak kurulması, bilginin toplumsal boyutunun derinlemesine analiz edilmesi imkanı sunmuştur. Sosyolojinin bir alt dalı olarak Bilgi, insan zihninde doğmakta ve toplum içerisinde şekillenmektedir. Bilgi sosyolojisi ise, düşünceye bağlı olarak oluşan ürünler ile toplumsal şartlar arasındaki ilişkiyi inceleyen bir disiplindir. Bu nedenle insanın düşünsel yetisi neticesinde meydana gelen insani bilginin toplumsal yaşam içerisinde var olduğu koşulların geliştirilmesi ve nakledilmesini içeren süreci bilgi sosyolojisi ortaya çıkarmaktadır.

Bilgi sosyolojisi yeni bir bilim olmasına karşın bilgi-toplum ilişkisine işaret eden düşüncenin tarihi yüzyıllar öncesine dayanmaktadır. Konusu ve amacı kendinden çok daha önce başlamakla birlikte onun günümüze kadar ki gelişmesinde pek çok toplum bilimcinin katkısının olduğunu görmekteyiz. Bilgi sosyolojisinin bütün tarihi gelişimini ortaya koymak, aslında tüm sosyoloji tarihini ortaya koyarak tüm sosyologların eserlerini incelemeye tabi tutmak demektir. Çünkü bilgi ve toplum arasındaki ilişki, sosyolojinin bağımsız bir bilim dalı olmasına kadar uzanmaktadır. Bilgi sosyolojisi, ayrı bir bilim olmadan önce de pek çok sosyolog tarafından bilginin toplumsal boyutu üzerine pek çok görüş öne sürülmüştür. Bilgi sosyolojisi, bilgi konularında epistemolojiden, toplumsal analizlerde ise sosyolojiden faydalanmakta böylece, farklı bilimlerden faydalandığı gibi pek çok bilime de katkıda bulunmaktadır. Bu sebeple öncelikle bilginin toplumsal olarak üretildiğine ve yine toplumsal olarak devamlılığını sürdürmesine değinmek gerekmektedir.

Bilginin Sosyal Olarak Varlığı

Bilginin üretilmesinde etkili olan toplumsal süreçler incelenirken bireyin tecrübeleri, davranışları ve toplumsal olanın aklılığı ön plandadır. Bu bağlamda bilginin toplumsallığı yani onun sosyal şartlardan etkilendiğini ve onun bu boyutunun yakalanabildiği oranda düşünürlerin ilhamlarından ibaret olmadıklarını anlayabiliriz (Aydın,2010:51). Aydın'a göre bilim adamlarının düşüncelerinin arka planında dahi kolektif tecrübeler bulunmaktadır. Toplumsal bilginin oluşum ve dönüşümünü açıklayan bazı farklılıklar mevcuttur. Bilgi farklılaşmasını daha iyi anlayabilmek için toplumsal mekanizmaları detaylı bir şekilde irdelenmesi gerekmektedir.

Günümüzde pozitivist bilgi sosyolojisi yapma anlayışının yanı sıra fenomenolojik bilgi sosyolojisi anlayışı da kullanılmaya başlamıştır. Sosyal bilginin oluşumu ve sosyal gerçekliğin inşası konusunda ontolojik ve yöntembilimsel bir bilgi sosyolojisi yaklaşımını benimseyen sosyologlar arasında Berger ve Luckmann'ı görmekteyiz. Onlar "Gerçekliğin Sosyal İnşası" adlı eserlerinde, bilginin bir toplum içindeki konumuna ve toplumun hatta bireyin bilgi olarak addettiği her şeyin bilgi olduğunu vurgulamışlardır (Çiftçi, 2009: 41).Onlara göre gerçeklik, özneler arası yani sosyal olarak inşa edilir ve bilgi sosyolojisi de bu inşanın vuku bulduğu süreçleri analiz etmektedir. Onlarda ortaya çıkan yeni bilgi sosyolojisi, insanların günlük hayatlarında gerçek olarak kabul ettikleri ve bildikleri şeylerin toplumsal şartlar içerisindeki konumları ve anlamlarını analiz etmişlerdir. Onlara göre

toplum insan üretimidir ve dışsal bir gerçeklik arz etmektedir. Aslında toplumsal gerçekliğin kökeninde insan yani özne bulunmaktadır. Bireyler zihinsel süreçlerini ve edimlerini öznel anlamlandırmalar vasıtasıyla toplumsal gerçekliği inşa ederek, onların tezahürü olan bir toplum üretirler. Kısacası onların amacı, “gerçeklik” ile “bilgi” arasındaki fenomenolojik ilgiyi ortaya çıkarıp, düşüncenin varoluşsal belirlenimini geniş bir yelpazede analiz etmek olmuştur.

Bilgi sosyolojisinin bir bilim dalı halini alması öncesinde ve sonrasında da bilginin toplumsal niteliği üzerinde durulmuş ve çeşitli yaklaşımlar doğrultusunda pek çok tarifi yapılmıştır. Bilgi sosyolojisinin bir bilim dalı olmasından sonra sadece bilgi ve onun gerçekliği tartışılmamış, aynı zamanda toplumu ilgilendiren diğer hususlar da tartışma konusu yapılmıştır. Bilgi sosyolojisi, bilgi üretiminde etkili ve/ya da belirleyici olan toplumsal süreçleri inceleyen bir sosyoloji disiplini (Mannheim,2009:13). Yani bilgi sosyolojisi hem bireyin dolayısıyla toplumun gündelik fikir ve düşüncelerini olduğu kadar, bilginin etkilerini ve toplumsal süreçlerini de anlamaya çalışır. Toplumun yapı taşı olan bireyin tecrübeleri, davranışları ve toplumsal olarak addedilen ne varsa bütün bu süreçlerde aklilik ön plandadır.

Hiç şüphesiz bilgilenme sürecinde özne-nesne ilişkisi üzerine yapılan tartışmaların tarihi çok eskilere uzanmaktadır. Bilgi edinme yolları ya da bilginin ortaya çıkış süreci hakkında pek sosyolog farklı görüşler ortaya atmışlardır.

Çağdaş bilgi sosyolojisinde yaşanan gelişmeler neticesinde, toplum ve toplumu ilgilendiren hemen hemen tüm konular bilgi sosyolojisinde tartışılır hale gelmiştir. Özellikle bilginin toplumsal olarak üretildiğini öne süren sosyologlar tarafından toplumsal yaşama damgasını vuran konular ve bunun yansımaları problem alanı görülerek inceleme altına alınmıştır. Bilginin sosyolojik açıdan analiz edilebilmesi için, sosyal yaşama dönük yüzünün daha somut bir ifade şekli olan dil ile aralarındaki ilişkinin incelenmesi gerekmektedir.

Bilgi ve Dil Arasındaki İlişkinin Toplumsallığı

Beşeri oluşumlar içerisinde, bilgi ile ilişkisi en fazla olan olgu dildir. İçeriğinde barındırdığı bilgisellik, onun bilgi sosyolojisi açısından değerlendirilmesinde önemli bir etken durumundadır. İnsan düşüncesiyle, insanın bütün duyu ve algılarının koordineli faaliyeti neticesindeki kazanımlarının bir ürünü olan düşüncelerini, ilmi ve felsefi araştırmaları, insanın şiir ve edebiyat alanındaki başarılarını tespit ederek kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan dildir (Arslantürk&Amman, 2008:40). Dil, zihnimizde kurup tasarladığımız bilgilerin üretim, saklama ve aktarma aşamalarında çok önemli bir işleve sahiptir. Aslında süje ile obje arasındaki ilişkiden çıkan sonuçlar, sadece dil ile ifade edilebilir. Objeler, insan zihinlerinde fazlaca yer edinirler ve hepsinin zihinlere sığması mümkün olmadığı için, onları kelimeler ya da kavramlar şeklinde ifade edebiliriz.

Toplumun oluşturan kurumlar içinde en önemli konuma sahip kurumlardan biri de dildir. Bireyler var olmadan önce, toplum ve toplumu oluşturan kurumlar orada halihazırda mevcuttur. Dil ile düşünce sistemi bir birlikteliği ifade etmekte ve bu birliktelik neticesinde kavramlar, sembol sistemleri ve bilgi ortaya çıkmaktadır. Dil ile düşünce arasındaki bir ilişkinin bulunduğunu ortaya koyan klasik sosyologlardan E. Durkheim, düşüncüyü bir nevi dilin tercümanı olarak görmüştür. Ona göre dil, düşüncemizi yansıtan ve hatta düşüncemizin şekillenmesinde çok büyük bir role sahip olan bir olgudur. Fakat dilin kendine özgü bir doğası olduğundan, düşünce ile aynı yasaları paylaşmaz. Dil, düşüncenin

şekillenmesine yardım ettiği için, düşünce üzerinde belli bir dereceye kadar baskı uygulama ve onu tahrif etmekten geri kalmaz ki bazen dini tasavvurlarımızın garipliğine sebep olmaktadır (Durkheim, 2005:100). Ona göre bir halkın dili, her zaman insanların öğrenmeye başladıkları yeni şeyleri zihinlerinde tasnif etme tarzını etkilemektedir. Bu sebeple, insanlar evrenin kapsamlı bir tasavvurunu oluşturmaya çalıştığında, onların konuştukları dil, o zaman ortaya çıkan fikirler sistemi üzerinde silinmesi mümkün olmayacak bir şekilde damgasını vurur. Yani Durkheim'e göre dil topluma, düşünce ise dile bağlı olarak varlıklarını sürdürmektedirler.

Bilgi sosyolojisi esas olarak, toplumsal grupların ve örgütlenme biçimlerinin, bu bilgilerin üretilmesine ve yayılmasına nasıl katkıda bulunduğuyula ilgilenmektedir (McCarthy,2002:39). Bu durumda bilgi bir insan topluluğunun kabul ettiği her türlü düşünce sistemi ve fikirlere gönderme yapar. Yani bilgi toplumsal olarak üretilir ve toplumsal olarak dağıtımı yapılır. Bu üretim ve dağıtım işleminin gerçekleştirilmesi ise dil vasıtasıyla olur. Bir topluma ait kültürün en önemli yapı taşı konumundaki dil, toplumsal aktörler tarafından sembolik ve göstergesel sistemler ile anlamlardan oluşmaktadır. Bu bağlamda kültürün nesilden nesile aktarılması vazifesini dil üstlenmiş olur. Dil bu şekliyle aslında içinde bir bilgi dünyası barındırmaktadır.

Dil, sosyal ilişkilerin kurulmasını ve sürdürülmesini, sosyalizasyon sürecinde insanın rollerine ilişkin unsurların ifade edilmesini sağlayan bir araçtır. Dil konuşma ile köklerini saldıği için sosyal bir faaliyettir ve aynı zamanda iletişimin temelidir. Bu sebeple insanı anlamak, insanın dilini anlamaktır; öyleyse toplumu anlamak da, toplumun dilini anlamayı gerektirir (Demir,2007:8). Bu noktada toplumun dilini anlama görevini de sosyoloji üstlenmiştir.

Berger ve Luckmann, bilginin sosyal hayatta ki mevcudiyetini dil aracılığıyla olduğuna işaret ederek, dünyanın nesnelleşmesinde dilin önemli işlevlerinin bulunduğunu belirtmektedirler. Onlara göre toplum içinde bilgi olarak kabul edilen şeyin bilinebilir hal alması ve o bilgiye belirli bir çerçeve temin etme görevi dile aittir (Berger-Luckmann,2008: 98-99). Neticede oluşan bilgi, sosyalizasyon esnasında öğrenilen ve sosyal dünyanın nesnelleşmiş yapılarının bireysel bilinçte içselleştirilmesine aracılık eden bir bilgidir. Bu bilgi, dünyayı dil ve dile dayanan bilişsel aygıt vasıtasıyla nesnelleştirir. Gelecek kuşağa aktarılan şey ise, bu nesnelleşen bilgi gövdesidir. Teorik olarak, bir gösterge sistemi olmadan böyle bir bilgi gövdesinin aktarılması söz konusu olamaz. Bu gösterge sistemi ise, dilsel gösterge sistemidir.

Berger ve Luckmann'a göre, dil ortak tecrübeleri nesnelleştirir ve böylece kolektif bilgi stokunun hem temeli hem de aracı haline gelerek, bu ortak tecrübeleri dil cemaati içindeki herkes için erişebilir kılar (Berger-Luckmann,2008:101). Dil, mevcut bilgi stokuna yeni bilgilerin girişi için zemin hazırlar ve söz konusu kolektivitenin geleneği içine aktarılmasını gerçekleştirir. Tecrübenin dille ifade edilmesi ve dilde nesnelleşmesi, onun daha geniş bir geleneğe katılmasına neden olur. Yani hem tecrübe hem de dilsel olarak ifadesi her yeni kuşak tarafından öğrenilebilir ve hatta daha farklı bir kolektivitenin doğmasına neden olabilir. Böylece dil, tutarlı bütünlükler olarak ve ilk oluşum süreçleri yeniden inşa edilmeksizin edinilebilecek geniş bir kolektif tortular kümesinin deposu haline gelir (Berger-Luckmann,2008:103). Dilin anlam ve anlamlandırma dünyasını içselleştirdiğimiz takdirde, bizler sosyalleşme yolunda önemli adımlar atmış oluyoruz.

Dil, düşüncenin bir ifade şekli ve düşüncenin biçimini tayin eden bir olgudur. Toplumların kendilerini en iyi şekilde ifade ettikleri alanlardan birisidir dil. Dil, bilgiyle her beşeri olgudan daha fazla ilişki içerisindedir. Daha önce belirttiğimiz gibi, dilin kendisi bir bilgi unsurudur. Bunun önemli sebeplerinden biri hiç şüphesiz, yer yer dilin bilgiyi de kapsayacak şekilde karmaşık, sosyal-psikolojik bir olgu olmasıdır (Aydın,2010:210). Dil ile bilgi arasındaki ilişkinin bileşkesi toplumdur, dil toplumu yansıttığı gibi bilgi de toplumu yansıtmaktadır.

Dil, hermeneutik alan içinde merkezi bir statüye sahip bulunmanın yanı sıra, aklın potansiyeli ile ortaklık içindedir (Yıldırım, 2007: 52). Bireyin hem kendi ile bilgisine, hem içinde yaşanan toplumun bilgisine, hem de dünya hakkındaki bilgisinin somutlaşmış ifadesi dil vasıtasıyla olmaktadır. Dünyaya ve topluma ait bilginin varlık modu, bir nevi toplum tarafından ortak bir anlamın paylaşılması durumunu ifade etmektedir. Dolayısıyla toplumsal koşullardan etkilenen bilginin sosyal gerçeklik olarak dilsel ifadesi, onun aynı toplum tarafından aynı şekilde anlamlandırılması neticesindedir.

Bilginin Toplumsal Devamlılığında Dilin Rolü

Sosyal yaşamın özsel oluşturucuları insanlık kadar eskidir ve bazen görece ilksel ve basit formlarda, bazen de oldukça karmaşık ve sofistike formlarda var olagelmıştır (Fichter, 2009: 2). Dil de en az insanlık tarihi kadar eskiye dayandığı için, onun toplumsal olarak varlığı ve devamlılığı da bilgilerimiz ile alakalıdır. Bilgilerimiz ise bireyler arası ilişkiden doğar (Bal, 2004: 241) ve sosyal yaşam içerisinde bilgi olarak nitelendirilen her ne varsa insan ürünüdür. Dilin insanla birlikte varoluşu, onun geliştirilmesi ve bir mekanizma olarak varlığını sürdürmesi, şüphesiz bireyler arası ilişki sayesinde gerçekleşmektedir. İnsan dilde varolan, dil içinde gerçekleşen bir varlıktır (Cevizci, 2010: 236). Gadamer'e göre dünya insana dil vasıtasıyla açılmakta ve insanların dünyayı bilmeleri, insanın bir dile hakim olması neticesinde olmaktadır. Eğer insan kendini tarihsel-kültürel süreç içerisinde dilsel olarak konumlanmış görmez ise; sadece dünyayı değil, hakikati öğrenmesi değil, kendisini bile anlaması mümkün görünmemektedir.

Wittgenstein, dili mümkün kılan, onun varoluşunu sağlayan şey nedir? sorusunu sorarak dilin olgular dünyasındaki yerini açıklamaya çalışmaktadır. Ona göre bu sorunun cevabı açıktır; dil, olgular dünyasının bir resmidir. Değişik düzeylerde ortaya çıkan bu resimler aynı zamanda düşünmeyi mümkün kılan düşünce nesnelere (Demir, 2007: 64). Dil tek tek yalın olgulara indirgenebilecek bir yapıya sahiptir ve bu olgular da değişik kombinezonlardan meydana gelmektedir. Dil de bu olgular dünyasındaki ilişkileri yansıtan kelimelerin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Gerçekliği olgulardan ibaret sayan, dünyada sadece bulunduğunu söyleyen Wittgenstein'a göre sadece olguların bilgisi elde edilebilir (Demir, 2007: 65). Ona göre ifade ile gerçeklik arasında bir uygunluk olursa, insan gerçeği olduğu gibi algılar ve o şekilde ifade eder. İfadesinin sınırları ise dünya ile sınırlıdır. Dilin ifade ettiği şeyler eğer gerçeklik dünyasında mevcut ise anlamının sınırları da bu dünya ile mevcuttur. Çünkü dilin işlevi sadece olguları resmetmekle sınırlıdır (Demir, 2007: 67). Ona göre anlamlı olan bir tümce sadece dünyada var olan nesne ve ilişkilerin gerçekliği dışında olmayan ile ifade edilebilir. Bu durum ise dil ile dünyanın aynı şeyi ifade ediyor olmasına bağlıdır.

Diğer taraftan bakıldığında ise bilginin ifade ediliş tarzı bakımından; bilimsel bilginin ifade edilişi ile gündelik hayatın ifade edilmesi arasında da bir takım farklılıklar bulunmaktadır. Bazı bilgiler mevcuttur ki sıradan ve gündelik bir dil ile taşınan (Burgelin,

2002: 77), davranışların içine yerleştirilmiş, sınırsız ve düşünülmeden ortaya çıkan, inançlarımız, kanılarımız, öğretiler vs. bilimsel olanı insanın kendisi düzenleyebilir, yeniden kurabilir. Ancak gündelik hayattaki dil ile varlık bulan bilgilerimizin temel objesi insan olduğu için; insan ait sözlerin ve eylemlerin dil ile ifadesi,yine insana yani topluma ait bir iştir.

Bilgiyi kuran ve bilginin belli kanallardan yayılmasını sağlayan, gündelik hayat içerisindeki küçük gruplar (Burke, 2010: 9), “epistemolojik gruplar” olarak nitelendirilmektedir. Eskiden “bilgiyi elinde tutanlar” aydınlar olarak görülmekteydi. Ancak yeni bilgi sosyolojisi gündelik yaşam içerisinde küçük grupların etkinliklerinin yerel anlamda daha çok bilgi içerdiğini ve bu durumun ise bilginin edinilmesi ve aktarılması bağlamında dilin ağırlık noktasını oluşturduğunu düşünmektedir. 20. yüzyılın başlarına kadar bilginin en doğru en gerçek halinin üniversitelerde, bilim ve sanat merkezlerinde aydın ya da bilim insanı toplantılarında olduğu düşünülmekteydi. Fakat bilgi sosyolojisinde yaşanan yeni gelişmeler neticesinde yani bilginin toplumsal olarak belirlendiği yönünde yaşanan değişimler ve gelişmeler; bilginin toplumsal boyutunun derinlemesine analiz edilmesi sonucunu doğurmuştur.

Bilginin dil ile olan ilişkisinin olduğunu öne sürmek, bilginin toplumla ilişkisi bulunduğunu öne sürmektir (Arslan, 2007: 31). Toplumsal bir fenomen olan dil, toplumu oluşturan kurumlar içinde belki de en önemli konuma sahip kurumlardan biridir. Dil; toplum nazarında bireylerin düşüncelerini, kavramları, doğruluğuna ya da yanlışlığına bakılmaksızın toplumu ilgilendiren bilgi olarak her ne varsa canlılığını korumasında, sürekliliğinin sağlanmasında ve nesilden nesile aktarılmasında en stratejik konuma sahip toplumsal bir kurumdur. Toplum tecrübelerini, inançlarını ve gündelik hayat içerisindeki etkileşim ve iletişimlerini dil vasıtasıyla ortaya koymaktadır.

Başlangıçta felsefe ve din çevrelerince mercek altına alınan bilgi ve bilgiyle alakalı konular Aydınlanma Dönemi ile birlikte toplumsal bağlamda ele alınmaya başlamıştır. Dolayısıyla toplumda doğruluğuna ya da gerçekliğine bakılmaksızın her şey bilgi olarak addedilmektedir. Bilginin yelpazesinin oldukça geniş olması, bilginin gerçek, doğru, yanlış gibi nitelendirmelerden uzak bir biçimde incelenmesini gerektirmektedir. Özneler arası ilişkilerden doğan bilginin toplumsal boyutunun ifade tarzı olarak insanlık ile birlikte var olan dil; şüphesiz bilginin kurulması, korunması, süreklilik arz etmesi ve diğer toplumsal niteliklerle yoğrulması görevini üstlenmiştir. Gerek bilimsel dil, gerek din dili, gerekse gündelik dil; farklı şekillerde kendilerini gösterebilirler de, her alanın devamlılığının sağlanması görevi öncelikle dile düşmektedir. Gündelik ya da geleneksellik adına yazılı olmayan bilgilerin nesilden nesile şifahi olarak aktarılmasında dile oldukça büyük ihtiyaç vardır. Bir topluma ait kültürün en önemli yapı taşlarından biri olan dil; bireyler tarafından sembolik bir sistem ve anlamlardan oluşmaktadır. Toplumsal olanın gündelik hayat içerisinde kullanımı ve kültürün ve kültür öğelerinin gelecek nesillere aktarılması dil vasıtasıyla mümkün olmaktadır. Sadece toplumsal olanın değil, bilgi olarak addedilen her şeyin sosyal yaşam içerisindeki devamlılığı rolünü çok büyük oranda dil üstlenmiş olmaktadır.

SONUÇ

İnsanlık ile birlikte var olan bilgi ve onun sembolik ve anlamsal ifadesini gerçekleştiren dil; toplumsal kurumların başında gelmektedir. Bir topluma ait kültürün taşıyıcısı konumundaki dilin en önemli özelliği toplumsallıktır. Bilimsel dil, din dili, gündelik dil her ne kadar kendi

aralarında farklılıklar bulunan, farklı fenomenler içeren alanlar olsa da ifade ediliş tarzı bakımından birbirleriyle aynıdır.

Her toplum içerisinde bulunan küçük grupların kendilerine has bir “epistemik dili” bulunmaktadır. Bu küçük grupların kullandıkları dil; daha çok grubu oluşturan üyeler tarafından konuşulan ortak bir dili simgelemektedir. Yeni bilgi sosyolojisinin bilginin farklı düzeyleri ve alanları ile ilgilenmeye başlaması neticesinde, bu küçük grupların gündelik hayat içerisinde kullandıkları bilgiler oldukça önemli olmaya başlamıştır. Sadece küçük grupların değil, bir topluma ait kültürün ve beraberindeki bilgilerin önemi gün geçtikçe artmaktadır.

Bir topluma ait kültürün en önemli yapı taşlarından biri olan dil; özneler arası ilişkilerin mevcudiyeti sayesinde var olmaktadır. Elbette ki bir toplumda doğruluğuna ya da yanlışlığına bakılmaksızın bilgi olarak kabul edilen her ne varsa, dil sayesinde hayatta varlık alanı bulmaktadır. Kültürün canlılığını koruması ve gelecek kuşaklara aktarılması vazifesi ise dile düşmektedir. Toplumsal yaşam içerisinde kendine varlık alanı bulan bilgilerimizin kurulması, korunması, diğer bilgilerle yoğrulması ve nesilden nesile aktarılması dil vasıtasıyla mümkün olmaktadır.

KAYNAKÇA

- Arslan, H., (2007). *Epistemik Cemaat*, Pradigma Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul.
- Arslantürk, Z. & Amman, T., (2008). *Sosyoloji*, Çamlıca Yayınları, 5. Baskı, İstanbul.
- Aydın, M., (2010). *Bilgi Sosyolojisi*, Açılım Kitap, 2. Baskı, İstanbul.
- Bal, H., (2004). *Bilginin Felsefesi ve Sosyolojik Boyutları*, Fakülte Kitabevi, Isparta.
- Berger, P. L.&Luckmann, T., (2008). *Gerçekliğin Sosyal İnşası*, Çev.: Vefa Saygın Öğütle, Paradigma Yayıncılık, İstanbul.
- Burgelin, P., (2002). *Foucault ve Bilginin Arkeolojisi*, Der. Ve Ter.: Veli Urhan, Paradigma Yayıncılık, İstanbul.
- Burke, P., (2010). *Bilginin Toplumsal Tarihi*, Çev.: Mete Tunçay, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.
- Cevizci, A., (2010). *Bilgi Felsefesi*, Say Yayınları, İstanbul.
- Çiftçi, A., (2009). *Bilgi Sosyolojisi ve İslami Araştırmalar*, Ankara Okulu Yayınları, Ankara.
- Demir, G. Y., (2007). *Sosyal Bir Fenomen Olarak Dilin Belirsizliği*, Paradigma Yayıncılık, İstanbul.
- Demir, Ö., (2007). *Bilim Felsefesi*, Vadi Yayınları, 3. Baskı, Ankara.
- Durkheim, E., (2005). *Dini Hayatın İlkel Biçimleri*, Çev.: Fuat Aydın, Ataç Yayınları, İstanbul.
- Fichter, J., (2009). *Sosyoloji Nedir?*, Çev.: Nilgün Çelebi, Anı Yayıncılık, 9. Baskı, Ankara.
- Mannheim, K., (2009). *İdeoloji ve Ütopya*, Çev.: Mehmet Okyayuz, De Ki Yayınevi, Ankara.
- McCarthy, E. D., (2002). *Bilgi Kültürü*, Çev.: A. Figen Yılmaz, Chivi Yazıları Yayınevi, İstanbul.
- Yıldırım, E., (2007). *Bilginin Sosyolojisi*, Ekin Basım Yayın, Ankara.